

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 268

van **KOEN DANIËLS**

datum: 21 januari 2022

---

aan **WOUTER BEKE**

VLAAMS MINISTER VAN WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID, GEZIN EN ARMOEDEBESTRIJDING

Zindelijkheid bij kleuters - Onderzoek

Tijdens de commissie van 9 maart 2021 stelde ik de minister enkele vragen over een grootschalig onderzoek naar zindelijkheid van Kind en Gezin. Op die manier wil men er zicht op krijgen hoe ouders en kinderbegeleiders in de kinderopvang het zindelijkheidsproces bij jonge kinderen aanpakken. De minister gaf toen aan dat er voor dit onderzoek geen aanbesteding werd uitgeschreven, omdat er binnen het Steunpunt Welzijn, Volksgezondheid en Gezin (WVG) voldoende expertise en ruimte was om dat project op te nemen. Het Steunpunt WVG deed vervolgens een voorstel dat inhoudelijk voldeed en tevens beschikt het steunpunt over de expertise en de ervaring om grootschalig kwantitatief onderzoek via websurvey uit te voeren en om hierover op correcte en wetenschappelijke wijze te rapporteren. De resultaten werden vorige zomer verwacht met de belofte om de resultaten van de bevraging van ouders, kinderopvang en kleuterscholen eerst naar hen terug te koppelen om ook hun expertise en reflecties te kunnen meenemen bij het opstellen van de definitieve beleidsaanbevelingen.

In het regeerakkoord is hierover het volgende opgenomen:

“Om de kwaliteit ook in het kleuteronderwijs te verhogen, vrijwaren we maximaal de lestijd door het aandeel zindelijke kleuters te laten stijgen. Daardoor worden de leerkrachten in de kleuterklassen minder zwaar belast. Voor de tijdige opstart van zindelijkheidstraining, verwachten we een extra inspanning van de ouders, hierin ondersteund door Kind en Gezin.”

1. Wat waren de resultaten van dit onderzoek/deze websurvey?
2. Zijn de resultaten teruggekoppeld naar alle belanghebbenden?
3. Hebben deze resultaten geleid tot concrete beleidsaanbevelingen? Zo ja, welke? Zo niet, wanneer mogen we ze dan verwachten?
4. Wat is de stand van zaken betreffende de passage uit het regeerakkoord zoals hierboven beschreven?

**Vlaams
Parlement**

ANTWOORD

op vraag nr. 268 van 21 januari 2022

van **KOEN DANIËLS**

---

1. Het onderzoek is afgerond en het onderzoeksrapport werd in januari ingediend voor vrijgave. Bijna 6.000 ouders met een kind tussen 1.5 en 3.5 jaar en meer dan 500 kinderbegeleiders namen deel. Het rapport is intussen vrijgegeven en vrij beschikbaar op de website van het steunpunt WVG [Publicaties Steunpunt Welzijn Volksgezondheid & Gezin \(steunpuntwvg.be\)](https://publicaties.steunpuntwelzijnvolksgezondheid.be).

Het onderzoek resulteerde in heel wat relevante feitelijke informatie over:

- wanneer kinderen zindelijk zijn,
- wanneer en waarom dat proces start,
- waar advies en ondersteuning gezocht wordt,
- of er samengewerkt wordt tussen ouders, opvang en scholen en hoe ze het aanpakken
- en hoeveel gezinnen moeilijkheden ervaren.

Naast de feitelijkheden over start, aanpak en verloop, leert het onderzoek ook veel over hoe ouders en opvanglocaties denken over zindelijkheid, de ondersteuning ervan en hoe deze kan verbeterd worden.

Voor een volledig beeld van de resultaten verwijs ik naar het onderzoeksrapport.

Ik onthoud alvast vier belangrijke conclusies:

- Zindelijkheid is een belangrijk thema
De resultaten van de bevraging tonen aan dat zindelijkheid voor ouders een belangrijk thema is waar ze erg mee bezig en begaan zijn. Positief is dat de meeste ouders de zindelijkheidsondersteuning niet zien als een probleem, maar wel als een kans om de ontwikkeling van hun kinderen vorm te geven. Quasi iedereen hanteert een positieve aanpak en kijkt ook tevreden terug op die aanpak.
- Niet altijd verloopt dit proces even vlot
We kunnen niet blind zijn voor het feit dat het proces niet bij iedereen vlot loopt, dat er soms druk en stress bij komt kijken en dat er vraag is naar een betere ondersteuning. De onderzoekers formuleren daarvoor een brede waaier aan aanbevelingen, wat er op wijst dat we op diverse domeinen en via diverse actoren acties kunnen ondernemen.
- Opvoeding ondersteunende rol is belangrijk
Dit onderzoek toont heel duidelijk de waardevolle opvoedings-ondersteunende rol van de kinderopvang en de medewerkers van Kind en Gezin. Zeker de kinderbegeleiders in de opvang helpen ouders mee bij het starten. Ze communiceren intensief over het verloop van de zindelijkheidstraining en gaan in gesprek over de start van de zindelijkheidstraining. Het bevestigt de kracht van kinderopvang en de kinderbegeleiders dat ouders erg tevreden zijn over die samenwerking en hun ondersteuning.
- Het is een gedeelde verantwoordelijkheid
Het is duidelijk dat ouders en opvanglocaties uitgaan van een gedeelde verantwoordelijkheid. Dat is ook logisch. Zindelijk worden is bij velen een ontwikkelingsproces dat enkele maanden duurt en midden in de overgang van opvang naar school plaatsvindt. Ouders verwachten dat alle actoren mee het zindelijkheidsproces ondersteunen. Als we ouders beter willen ondersteunen, moet er dus ook meer samenwerking zijn.

2. De resultaten werden op een intern overleg al eens besproken met medewerkers van het Departement Onderwijs en van het kabinet van de Minister van Onderwijs. Daar stelden de medewerkers van het Departement Onderwijs ook de bevindingen voor van de bevraging die zij zelf over het thema zindelijkheid hebben uitgevoerd bij kleuterscholen. Zoals van bij het begin aangekondigd zullen de resultaten van beide studies inderdaad toegelicht en besproken worden met de belanghebbenden. Er is intussen een terugkoppelingsmoment vastgelegd met de klankbordgroep die eerder betrokken werd. Dat overleg zal doorgaan op woensdag 9 maart 2022.
3. Het onderzoek heeft geresulteerd in een erg uitgebreide én concrete lijst van aanbevelingen. U kan ze terugvinden in het onderzoeksrapport. Ook de aanbevelingen zullen met de belanghebbenden besproken worden.
4. Het onderzoek toont duidelijk aan dat het inderdaad nodig is om meer aandacht te besteden aan de ondersteuning van het zindelijkheidsproces. Het onderzoek leert echter ook dat we ruimer moeten kijken dan de passage uit het Regeerakkoord.
  - a. Meer ondersteuning is nodig, niet enkel of hoofdzakelijk in functie van de kleuterscholen,
    - maar in de eerste plaats omdat het van belang is voor de ontwikkeling van het kind,
    - omdat het voor ouders van belang/gewenst is
    - en omdat er soms ook druk en stress bij komt kijken die we best vermijden bij jonge kinderen.
  - b. Belangrijk lijkt me ook dat een zeer ruime meerderheid van de ouders stelt dat zindelijk worden beschouwd moet worden als belangrijk deel van de ontwikkeling en niet als probleem dat moet opgelost worden.
  - c. Tot slot vinden nagenoeg alle ouders dat scholen moeten aanvaarden dat ingestapte kindjes nog ongelukjes hebben. Bovendien stopt het zindelijkheidsproces volgens de meeste ouders niet bij de overgang naar de kleuterschool, maar zien zij voor de kleuterschool een rol weggelegd bij het verder ondersteunen van de kinderen in het zindelijk worden op maat van het kind.

Dankzij de brede scope van het onderzoek en de mooie respons kunnen we nu verdere stappen zetten. De bevindingen en de aanbevelingen vormen immers een goede basis voor een genuanceerd debat en bieden inspiratie voor acties die door diverse actoren kunnen opgezet worden. Zowel ouders, opvanglocaties, Kind en Gezin, Onderwijs, scholen en CLB's kunnen immers nuttige lessen trekken uit dit onderzoek. Ik roep dan ook alle betrokken actoren op om na te gaan welke aanbevelingen in zinvolle (en al dan niet gezamenlijke) verbeteracties kunnen omgezet worden.

Ik heb agentschap Opgroeien trouwens de opdracht gegeven om de bevindingen en aanbevelingen uit dit onderzoek verder te bespreken met de betrokken klankbordgroep die ook meewerkte aan het opmaken van de vragenlijsten.